

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНО ПРОГРАМА
«Середня освіта (Географія)»**

**Першого рівня вищої освіти
за спеціальністю № 014.07 Середня освіта (Географія)
галузі знань № 01 Освіта
Кваліфікація: Вчитель географії та фізичної культури**

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова Вченої Ради

_____/_____/_____
(протокол № __ від «__» _____ 2017 р.)

Освітня програма вводиться в дію з _____ 2017 р.

Ректор _____/_____

(наказ № __ від «__» _____ 2017 р.)

ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ
Освітньо-професійної програми
«Географія. Фізична культура»

Керівник освітньо-професійної програми	Тамбовцев Г.В.
Завідувач кафедри фізичної географії і геології	Прохорова Л.А.
Голова Вченої ради природничо-географічного факультету	Донченко Л.М.
Начальник навчального відділу	Сопіна Я.В.
Голова комісії із забезпечення якості вищої освіти в МДПУ ім. Б.Хмельницького	Сегеда Н.А.
Голова науково-методичної ради університету	Мілько Н.Є.

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою (науково-методичною комісією спеціальності «Географія. Фізична культура») у складі:

1. Керівник освітньої програми / *Тамбовцев Г.В.*
2. Члени робочої групи із складу викладачів: *Прохорова Л.А., Гришко С.В., Іванова В.М., Нетца О.В., Зав'ялова Т.В.*
3. Член робочої групи із складу роботодавців / *Биковський М.М.*

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності № 014.07 «Середня освіта (Географія)» (за спеціалізацією «Фізична культура»)

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького Природничо-географічний факультет Кафедра фізичної географії і геології
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр Вчитель географії та фізичної культури
Офіційна назва освітньої програми	Середня освіта (Географія)
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Тип диплому - одиничний ступінь, 240 кредитів ЄКТС / термін навчання 3 роки 10 місяців.
Наявність акредитації	Програма впроваджується в 2015 році. Ліцензія серія АЕ № 636500, дата видачі 19.06. 2015.
Цикл/рівень	FQ - ENEA – First cycle, EQFLLL – Level 6, НРК - 6.
Передумови	Наявність повної загальної середньої освіти
Мова викладання	українська
Термін дії освітньої програми	3 роки 10 місяців
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://www.mdpu.org.ua/new/kafedra-fzichno-geograf.html
2 – Мета освітньої програми	
Забезпечити підготовку у галузі освіти зі спеціальності Середня освіта (Географія). Оцінювати сучасні уявлення про цілі і цінності педагогічної освіти. Уміння застосовувати традиційні та інноваційні підходи до вирішення проблем географічного навчання і виховання студентів та школярів.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область Галузі знань 01 Освіта Спеціальність 01407 Середня освіта (Географія) Спеціалізація Фізична культура	<i>Об'єкт вивчення:</i> Освітньо-виховний процес у закладах середньої освіти (за предметною спеціалізацією «Географія»).
	<i>Цілі навчання:</i> Формування у здобувачів здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі з організації освітньо-виховного процесу, зумовлені закономірностями й особливостями сучасної теорії та методики навчання географії, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
	<i>Теоретичний зміст предметної області:</i> Сучасні теоретичні основи географічних наук, базові знання з природничих і суспільних наук (достатні для формування предметних компетентностей з географії), теоретичні основи наук про освіту, загальної і вікової психології, методики навчання географії у загальноосвітніх навчальних закладах.
	<i>Методи, методики та технології:</i> Методи географічних наук (польових досліджень та обробки географічної інформації, у тому числі з використанням інформаційних технологій). Методики освітніх наук і психології з організації освітньо-виховного процесу. Методика формування предметних компетентностей з географії в середніх загальноосвітніх навчальних закладах.
	<i>Інструменти та обладнання:</i>

	Обладнання та устаткування, необхідне для лабораторних і польових досліджень географічних об'єктів і систем, технічні засоби навчання, друковані та Інтернет-джерела інформації для формування предметних компетентностей з географії в процесі навчання здобувача і необхідних в освітньому процесі з географії в школі; використання баз для проведення навчальних і виробничої практик в інших освітніх установах (за договорами про співпрацю).
Орієнтація освітньої програми	Професійна
Основний фокус програми та спеціалізації	сучасні питання географії і зв'язок її з іншими географічними дисциплінами, основні етапи розвитку географічних знань і господарське значення географічних наук.
Особливості програми	Студенти можуть робити акцент на виявлення загальних географічних закономірностей Землі; становленні основних закономірностей диференціації географічної оболонки; формуванні знань про регіональний і зональний розвиток природно-територіальних комплексів, взаємозв'язки між їх компонентами. Академічна мобільність може відбуватися за програмами IREX, UGRAD, ТЕМПУС-ТАСІС, ЕРАЗМУС МУНДУС та ін. - рекомендується, але не є обов'язковими; всі студенти можуть брати участь у спеціальних семінарах разом з учасниками програм. Для закріплення теоретичних знань і практичних навичок програмою передбачені виробничі практики.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність працевлаштування	до Основна (базова) середня школа та заклади позашкільної освіти учнівської молоді.
Подальше навчання	Навчання на наступному магістерському рівні.
5 – Викладання та навчання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, проблемноорієнтоване навчання, дистанційне навчання, самонавчання, навчання на основі досліджень.
Оцінювання	Усні та письмові екзамени, заліки, захист звіту з виробничих практик, захист курсових робіт, комплексний кваліфікаційний екзамен або кваліфікаційна робота.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук та географічної науки і характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітньо-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. Знаходити варіанти найбільш збалансованих

	<p>моделей поведінки з урахуванням бази теоретичних, методологічних, методичних аспектів освітнього процесу.</p> <p>ЗК 2 Володіння державною та, як найменш, однією з іноземних мов на рівні професійного і побутового спілкування.</p> <p>ЗК 3 Знання та розуміння предметної області та розуміння професії. Свідоме та цілісне осмислення мети та задач свого професійного росту та розвитку.</p> <p>ЗК 4 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Поглиблення рівня особистої освіти за рахунок поширення інформаційного поля, залучення до особистої освіти сучасних професійних технологій міжнародного рівня.</p> <p>ЗК 5 Здатність працювати автономно. Опанувати нові інформаційні технології, нові професійні знання незалежно від освітніх програм навчального закладу з метою поширення професійного круговіду та надбання загальногуманних цінностей.</p> <p>ЗК 6 Здатність бути критичним та самокритичним. Змога к самоаналізу, визначенню своїх професійних векторів освіти, визначення пріоритетних напрямків в процесі освіти. Володіння здібністю вислуховувати іншу точку зору та аргументовано відстоювати особисту.</p> <p>ЗК 7 Базові знання основ філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК 1 Володіти базовими загальними знаннями, а саме: знання з природничих і суспільних наук.</p> <p>ФК 2 Здатність застосовувати знання на практиці. Використовувати фонову інформацію, інформаційно-пошукові навички, інформаційні технології для рішення експериментальних і практичних завдань у галузі професійної діяльності.</p> <p>ФК 3 Здатність знаходити та використовувати інформацію з різних джерел (електронних, письмових, архівних та інших) для подальшого використання в професійній діяльності.</p> <p>ФК 4 Мати поглиблені знання з професійно-орієнтованих дисциплін для теоретичного засвоєння загальнопрофесійних дисциплін і рішення практичних завдань.</p>

ФК 5 Володіти спеціальними знаннями та вміннями користуватися інструментами природничих та соціальних наук (такими наприклад як геологія, фізична географія, гідрологія, геоморфологія, географія ґрунтів, ландшафтознавство) в обсязі достатньому для інтерпретації власних досліджень, щодо процесів і явищ, причинно-наслідкових зв'язків, які відбуваються в географічній оболонці.

ФК 6 Здатність використовувати знання, уміння й навички в галузі географії, теоретичного освоєння загальнопрофесійних дисциплін і рішення практичних завдань.

ФК 7 Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань знань про будову тіла людини та механізми життєдіяльності її організму, фізіологічні та біохімічні основи адаптації до фізичних навантажень різної спрямованості.

ФК 8. Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання з теорії і методики фізичного виховання та спортивної підготовки.

ФК 9. Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базових знань з історичних закономірностей та особливостей розвитку фізичної культури і спорту.

ФК 10. Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання із загальної теорії здоров'я та здатність до інтегрування знань про принципи, шляхи та умови ведення здорового способу життя.

ФК 11. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.

7 – Програмні результати навчання

РН 1 Знати сутність базових понять і термінів;

РН 2 Застосовувати різні джерела інформацію для розширення світогляду з подальшим застосуванням на практиці;

РН 3 Здатність використовувати інформаційні технології;

РН 4 Володіння сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності;

РН 5 Оцінювати важливі політичні, еколого-політичні взаємозалежності, головні закони розвитку суспільства;

РН 6 Виконувати завдання на евристичний пошук на основі логічного мислення, вміння поповнювати знання; реалізовувати дії інтелектуального характеру: зіставляти, порівнювати, аналізувати інформацію;

	<p>PH 7 Передбачити наслідки протиріччя, що виникають між закономірностями розвитку суспільства і природи;</p> <p>PH 8 Застосовувати принципи географічного моделювання;</p> <p>PH 9 Оцінювати компоненти природи;</p> <p>PH 10 Використовувати методи і принципи географічних прогнозів;</p> <p>PH 11 Визначати типологічні риси регіонів різного рівня та ієрархії;</p> <p>PH 12 Пропонувати заходи з охорони ландшафту;</p> <p>PH 13 Встановлювати ступінь антропогенного впливу;</p> <p>PH 14 Визначати географічні аспекти міжнародних відносин;</p> <p>PH 15 Знаходити необхідні географічні відомості в довідниках, енциклопедіях, монографіях та джерелах географічної інформації і вміти застосовувати відомості про охорону довкілля; вміти пояснювати зв'язок між компонентами природного середовища вміти пояснювати вплив природних умов на господарську діяльність людини.</p> <p>PH 16 Знати основи будови тіла людини та механізми життєдіяльності її організму, фізіологічні та біохімічні основи адаптації до фізичних навантажень різної спрямованості.</p> <p>PH 17 Застосовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання з теорії і методики фізичного виховання та спортивної підготовки.</p> <p>PH 18 Використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базових знань з історичних закономірностей та особливостей розвитку фізичної культури і спорту.</p> <p>PH 19 Знати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання із загальної теорії здоров'я та здатність до інтегрування знань про принципи, шляхи та умови ведення здорового способу життя.</p> <p>PH 20 Використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	доктори наук, професори; кандидати наук, доценти; старші викладачі, асистенти.
Матеріально-технічне забезпечення	Комп'ютерний клас, мультимедійне обладнання, спеціальний інструментарій, панорами, схеми, метеокомплекс, туродром
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Методична література, періодичні видання з фаху, демонстраційні, довідкові та роздаткові матеріали, настінні карти, навчальні атласи, довідкова література, глобуси, спеціальний інструментарій, блок відеоматеріалів, розтиражовані електронні версії посібників, електронні посібники.

9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	
Міжнародна кредитна мобільність	Укладання угод про міжнародну кредитну мобільність з: Лодзінський університет м. Лодзь, Республіка Польща № 68 від 04.06.2013р.; Вищою лінгвістичною школою м. Ченстохов, Республіка Польща № 73 від 20.01.2014р.; Поморська академія м. Слупськ, Республіка Польща № 86 від 03.03.2016р.; Компанія INDERNOBMEN LTD м. Варна, Республіка Болгарія №90 від 05.10.2016р. Термін дії усіх угод 5 років.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Ліцензія на навчання іноземних здобувачів Вищої освіти за спеціальністю Середня освіта (Географія) в межах ліцензійного обсягу на вакантні місця Ліцензія серія АЕ № 636500, дата видачі 19.06.2015 р.

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1	Історія та культура України	4	Екзамен
ОК 2	Філософія	4	Екзамен
ОК 3	Іноземна мова	8	Залік, екзамен
ОК 4	Українська мова (за професійним спрямуванням)	4	Екзамен
ОК 5	Геологія з навчальною практикою	9	Екзамен
ОК 6	Картографія з основами топографії з навчальною практикою	5	Залік
ОК 7	Географія ґрунтів з основами ґрунтознавства з навчальною практикою	4	Залік
ОК 8	Основи теорії суспільної географії	3	Диф.залік
ОК 9	Геоінформаційні технології в географії	4	Залік
ОК 10	Землезнавство з навчальною практикою.	20	Залік, екзамен
	Модуль 1. Метеорологія і кліматологія з навчальною практикою		
	Модуль 2. Гідрологія з навчальною практикою		
	Модуль 3. Геоморфологія з навчальною практикою		
	Модуль 4. Загальне землезнавство		
ОК 11	Ландшафтознавство з навчальною практикою.	4	Екзамен
	Модуль 1. Ландшафтознавство з навчальною практикою		
	Модуль 2. Антропогенне ландшафтознавство		
ОК 12	Геоєкологія	4	Екзамен
ОК 13	Основи технологій виробництва	4	екзамен

ОК 14	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці.	3	Диф.залік
	Модуль 1. Безпека життєдіяльності		
	Модуль 2. Основи охорони праці		
ОК 15	Сучасні ТЗН організації професійної діяльності.	3	залік
	Модуль 1. Сучасні технологічні засоби подання візуальної інформації		
	Модуль 2. Створення, обробка та поширення інформації, створеної цифровими пристроями		
ОК 16	Педагогіка з навчальною практикою.	8	Залік, екзамен
	Модуль 1. Історія педагогіки		
	Модуль 2. Дидактика		
	Модуль 3. Теорія виховання		
	Модуль 4. Основи педмайстерності		
ОК 17	Психологія.	3	екзамен
	Модуль 1. Загальна психологія		
	Модуль 2. Вікова та педагогічна психологія		
ОК 18	Вікова фізіологія та валеологія.	3	Залік
	Модуль 1. Вікова фізіологія		
	Модуль 2. Валеологічні основи здорового способу життя		
ОК 19	Методика навчання географії	10	Залік, екзамен
ОК 20	Географія материків і океанів	10	Залік, екзамен
ОК 21	Географія України з навчальною практикою.	9	Залік, екзамен
	Модуль 1. Фізична географія України		
	Модуль 2. Економічна і соціальна географія України з навчальною практикою		
ОК 22	Економічна і соціальна географія світу.	13	Залік, екзамен
	Модуль 1. Географія світового господарства		
	Модуль 2. Регіональна економічна і соціальна географія		
ОК 23	Гімнастика з методикою викладання	6	Залік, екзамен
ОК 24	Легка атлетика з методикою викладання та навчальною практикою	7	Екзамен
ОК 25	Спортивні ігри з методикою викладання та навчальною практикою	6	Диф.залік
ОК 26	Анатомія та фізіологія спорту	6	Залік, екзамен
	Модуль 1. Анатомія людини		
	Модуль 2. Фізіологія спорту		
ОК 27	Плавання з методикою викладання та навчальною практикою	3	Екзамен
ОК 28	Теорія і методика фізичного виховання	6	Залік, екзамен

ОК 29	Гігієна шкільна і фізичного виховання	3	Екзамен
ОК 30	Виробнича практика в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку	3	залік
ОК 31	Виробнича практика	6	Диф.залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент		180	
Вибіркові компоненти ОП			
<i>Вибірковий блок 1</i>			
ВБ 1.1	Логіко-політичні студії Модуль 1. Логіка	3	Залік
	Логіко-політичні студії Модуль 2. Політичні студії	3	Залік
ВБ 1.2	Духовно-ціннісне освоєння світу Модуль 1. Культурологічні студії	3	Залік
	Духовно-ціннісне освоєння світу Модуль 2. Релігія як сфера духовної культури	3	Залік
ВБ 1.3	Економіко-правові засади суспільства Модуль 1. Соціальний світ людини	3	Залік
	Економіко-правові засади суспільства Модуль 2. Правознавство	3	Залік
	Економіко-правові засади суспільства Модуль 3. Економіка	3	Залік
<i>Вибірковий блок 2</i>			
ВБ 2.1	Основи настільного тенісу та бадмінтону	4	Залік
ВБ 2.2	Спортивна боротьба з методикою викладання	4	Залік
ВБ 2.3	Теорія і методика викладання футболу	4	Залік
<i>Вибірковий блок 3</i>			
ВБ 3.1	Навколишнє середовище і техногенний вплив	5	Залік
ВБ 3.2	Історія біосфери Землі	5	Залік
ВБ 3.3	Основи моніторингу та прогнозування використання земель	5	Залік
<i>Вибірковий блок 4</i>			
ВБ 4.1	Туризм і методика туристичної роботи	5	Залік
	Модуль 1. Туризм		
	Модуль 2. Методика туристичної роботи		
ВБ 4.2	Історична географія	5	Залік
ВБ 4.3	Спортивне орієнтування	5	Залік
<i>Вибірковий блок 5</i>			
ВБ 5.1	Проблеми сучасної географії	4	Залік
ВБ 5.2	Основи наукових досліджень	4	Залік
ВБ 5.3	Хімія та біохімія	4	Залік
<i>Вибірковий блок 6</i>			
ВБ 6.1	Рухливі ігри	5	Залік
ВБ 6.2	Аеробіка з методикою викладання	5	Залік
ВБ 6.3	Історія фізичної культури і спорту	5	Залік
<i>Вибірковий блок 7</i>			
ВБ 7.1	Основні геоекологічні проблеми Землі	5	Екзамен
ВБ 7.2	Проблеми сталого розвитку Землі	5	Екзамен
ВБ 7.3	Біогеографія	5	Екзамен
<i>Вибірковий блок 8</i>			
ВБ 8.1	Краєзнавство	5	Екзамен
ВБ 8.2	Географія населення	5	Екзамен

ВБ 8.3	Рішення географічних задач	5	Екзамен
<i>Вибірковий блок 9</i>			
ВБ 9.1	Історія географічних досліджень	5	Екзамен
ВБ 9.2	Географічні аспекти охорони довкілля	5	Екзамен
ВБ 9.3	Урбогеоекологія	5	Екзамен
<i>Вибірковий блок 10</i>			
ВБ 10.1	Спортивно-оздоровчий туризм	5	Екзамен
ВБ 10.2	Географія Запорізької області	5	Екзамен
ВБ 10.3	Географія туризму	5	Екзамен
<i>Вибірковий блок 11</i>			
ВБ 11.1	Екскурсознавство	5	Залік
ВБ 11.2	Організація туризму	5	Залік
ВБ 11.3	Географія інфраструктури	5	Залік
<i>Вибірковий блок 12</i>			
ВБ 12.1	Атлетизм з методикою викладання	5	Залік
ВБ 12.2	Теорія і методика викладання силових видів спорту	5	Залік
ВБ 12.3	Масаж	5	Залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		60	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

2.2 Структурно-логічна схема ОП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності № 01407 «Середня освіта (Географія)» проводиться у формі комплексного кваліфікаційного екзамену з географії з методикою викладання або дипломна робота та комплексного екзамену з фізичної культури або дипломна робота. Та завершується видачою документу встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Вчитель географії та фізичної культури.

Програмні компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання	Назви елементів навчання (дисциплін, практик тощо)
Нормативні навчальні дисципліни		
Цикл загальної підготовки		
ЗК 4, ЗК 6, ЗК 7, ФК 3	РН 1, РН 3, РН 6	Історія та культура України
ЗК 4, ЗК 6, ЗК 7, ФК 3	РН 1, РН 3, РН 6	Філософія
ЗК 2, ЗК 4, ЗК 6, ФК 3	РН 1, РН 3, РН 6	Іноземна мова
ЗК 1, ЗК 2, ЗК 4, ЗК 6, ФК 3	РН 1, РН 6	Українська мова (за професійним спрямуванням)
ЗК 4, ЗК 6, ФК 1, ФК 2, ФК 6	РН 1, РН 2	Геологія з навчальною практикою
ЗК 1, ЗК 6, ФК 1, ФК 2, ФК 6	РН 1, РН 2	Картографія з основами топографії з навчальною практикою
ЗК 1, ЗК 6, ФК 1, ФК 2, ФК 6	РН 1, РН 2, РН 7, РН 10	Географія ґрунтів з основами ґрунтознавства з навчальною практикою
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1, ФК 3	РН 1, РН 14	Основи теорії суспільної географії
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 8	Геоінформаційні технології в географії
ЗК 1, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1, ФК 2	РН 1, РН 2, РН 10, РН 15	Землезнавство з навчальною практикою. Модуль 1. Метеорологія і кліматологія з навчальною практикою
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 6, ФК 1, ФК 2, ФК 6	РН 1, РН 2, РН 9, РН 10, РН 15	Землезнавство з навчальною практикою. Модуль 2. Гідрологія з навчальною практикою
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 6, ФК 1, ФК 2, ФК 6	РН 1, РН 2, РН 10, РН 15	Землезнавство з навчальною практикою. Модуль 3. Геоморфологія з навчальною практикою
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 6, ФК 1, ФК 4, ФК 5	РН 2, РН 9, РН 12, РН 15	Землезнавство з навчальною практикою. Модуль 4. Загальне землезнавство
ЗК 1, ЗК 3, ФК 1, ФК 2, ФК 6	РН 1, РН 7, РН 10, РН 15	Ландшафтознавство з навчальною практикою. Модуль 1. Ландшафтознавство з навчальною практикою
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 6, ФК 1, ФК 5	РН 1, РН 8, РН 10, РН 15	Ландшафтознавство з навчальною практикою. Модуль 2. Антропогенне ландшафтознавство
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 3	РН 1, РН 7, РН 10, РН 13	Геоєкологія
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1	Основи технологій виробництва
Цикл професійної підготовки		
ЗК 1, ЗК 4, ЗК 6, ЗК 7	РН 1, РН 4	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. Модуль 1. Безпека життєдіяльності
ЗК 1, ЗК 4, ЗК 6, ФК 3	РН 1, РН 4	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. Модуль 2. Основи охорони праці
ЗК 6, ФК 3	РН 1, РН 6	Сучасні ТЗН організації професійної діяльності. Модуль 1. Сучасні технологічні засоби подання візуальної інформації
ЗК 6, ФК 3	РН 2, РН 6	Сучасні ТЗН організації професійної діяльності. Модуль 2. Створення, обробка та поширення інформації, створеної цифровими пристроями
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ЗК 7, ФК 2	РН 1, РН 16	Педагогіка з навчальною практикою. Модуль 1. Історія педагогіки

ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ЗК 7, ФК 2	РН 1, РН 16	Педагогіка з навчальною практикою. Модуль 2. Дидактика
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ЗК 7, ФК 2	РН 1, РН 16	Педагогіка з навчальною практикою. Модуль 3. Теорія виховання
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ЗК 7, ФК 2	РН 1, РН 16	Педагогіка з навчальною практикою. Модуль 4. Основи педмайстерності
ЗК 4, ЗК 6, ЗК 7, ФК 3	РН 1, РН 16	Психологія. Модуль 1. Загальна психологія
ЗК 4, ЗК 6, ЗК 7, ФК 3	РН 1, РН 16	Психологія. Модуль 2. Вікова та педагогічна психологія
ЗК 4, ЗК 6, ФК 3	РН 1, РН 4	Вікова фізіологія та валеологія. Модуль 1. Вікова фізіологія
ЗК 1, ЗК 4, ЗК 6, ФК 3	РН 1, РН 4	Вікова фізіологія та валеологія. Модуль 2. Валеологічні основи здорового способу життя
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 3	Методика навчання географії
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 4, РН 9, РН 12,	Географія материків і океанів
ЗК 3, ЗК 4, ФК 1, ФК 2, ФК 6	РН 1, РН 2, РН 9, РН 11, РН 15	Географія України з навчальною практикою. Модуль 1. Фізична географія України
ЗК 3, ЗК 4, ФК 1, ФК 2, ФК 6	РН 1, РН 2, РН 10, РН 11	Географія України з навчальною практикою. Модуль 2. Економічна і соціальна географія України з навчальною практикою
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 5, РН 9, РН 14	Економічна і соціальна географія світу. Модуль 1. Географія світового господарства
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 9, РН 10, РН 11	Економічна і соціальна географія світу. Модуль 2. Регіональна економічна і соціальна географія
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ФК 7, ФК 8	РН 16, РН 17	Гімнастика з методикою викладання
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ФК 10, ФК 11	РН 1, РН 20	Легка атлетика з методикою викладання та навчальною практикою
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ФК 7, ФК 10	РН 16, РН 19	Спортивні ігри з методикою викладання та навчальною практикою
		Анатомія та фізіологія спорту
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1, ФК 7	РН 16, РН 16	Модуль 1. Анатомія людини
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1, ФК 7	РН 16, РН 17	Модуль 2. Фізіологія спорту
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 8	РН 1, РН 18	Плавання з методикою викладання та навчальною практикою
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 7, ФК 8	РН 1, РН 18	Теорія і методика фізичного виховання
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 10	РН 1, РН 20	Гігієна шкільна і фізичного виховання
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 5, ЗК 6, ФК 2	РН 16	Виробнича практика в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 5, ЗК 6, ФК 2	РН 16	Виробнича практика
Дисципліни вільного вибору студента		
Цикл дисциплін загальної підготовки		
ЗК 4, ЗК 6, ЗК 7, ФК 3	РН 1, РН 2, РН 6	Логіко-політичні студії Модуль 1. Логіка
ЗК 6, ЗК 7, ФК 3	РН 2, РН 5, РН 6	Логіко-політичні студії Модуль 2. Політичні студії
ЗК 6, ЗК 7, ФК 3	РН 1, РН 2, РН 6	Духовно-ціннісне освоєння світу Модуль 1. Культурологічні студії
ЗК 6, ЗК 7, ФК 3	РН 1, РН 2, РН 6	Духовно-ціннісне освоєння світу Модуль 2. Релігія як сфера духовної

		культури
ЗК 4, ЗК 6, ЗК 7, ФК 3	РН 1, Р РН 2, РН 5, РН 6	Економіко-правові засади суспільства Модуль 1. Соціальний світ людини
ЗК 4, ЗК 6, ЗК 7, ФК 3	РН 1, РН 2, РН 5, РН 6	Економіко-правові засади суспільства Модуль 2. Правознавство
ЗК 4, ЗК 6, ЗК 7, ФК 3	РН 1, РН 2, РН 5, РН 14	Економіко-правові засади суспільства Модуль 3. Економіка
Цикл дисциплін професійної підготовки		
		Перелік 1 (студент обирає 1 дисципліну)
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 7, ФК 8	РН 1, РН 9, РН 16, РН 17	Основи настільного тенісу та бадмінтону
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 10, ФК 11	РН 1, РН 9, РН 18, РН 19	Спортивна боротьба з методикою викладання
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 7, ФК 10	РН 1, РН 9, РН 16, РН 18	Теорія і методика викладання футболу
		Перелік 2 (студент обирає 1 дисципліну)
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 4, РН 8, РН 10	Навколишнє середовище і техногенний вплив
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 15	Історія біосфери Землі
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 7, РН 9, РН 13	Основи моніторингу та прогнозування використання земель
		Перелік 3 (студент обирає 1 дисципліну)
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ФК 1	РН 1, РН 15	Туризм і методика туристичної роботи
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 15	Модуль 1. Туризм
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 15	Модуль 2. Методика туристичної роботи
ЗК 1, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 3	Історична географія
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 15	Спортивне орієнтування
		Перелік 4 (студент обирає 1 дисципліну)
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 3, РН 6, РН 15	Проблеми сучасної географії
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 2, РН 8, РН 10	Основи наукових досліджень
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ФК 1	РН 1, РН 6	Хімія та біохімія
		Перелік 5 (студент обирає 1 дисципліну)
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 7, ФК 8	РН 16, РН 17	Рухливі ігри
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 7, ФК 10	РН 18, РН 20	Аеробіка з методикою викладання
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 9, ФК 10	РН 1, РН 20	Історія фізичної культури і спорту
		Перелік 6 (студент обирає 1 дисципліну)
ЗК 3, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 4, РН 8, РН 10	Основні геоекологічні проблеми Землі
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 5, РН 8, РН 9, РН 13	Проблеми сталого розвитку Землі
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 12	Біогеографія
		Перелік 7 (студент обирає 1 дисципліну)
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 12	Краєзнавство
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 8, РН 10	Географія населення
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 10, РН 11	Рішення географічних задач
		Перелік 8 (студент обирає 1 дисципліну)
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 15	Історія географічних досліджень
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 9, РН 10, РН 12, РН 13	Географічні аспекти охорони довкілля

ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 8, РН 10, РН 13	Урбогеоекологія
		Перелік 9 (студент обирає 1 дисципліну)
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ФК 1	РН 1, РН 9	Спортивно-оздоровчий туризм
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 9, РН 12	Географія Запорізької області
ЗК 1, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 9	Географія туризму
		Перелік 10 (студент обирає 1 дисципліну)
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ФК 1	РН 1, РН 15	Екскурсознавство
ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 15	Організація туризму
ЗК 1, ЗК 4, ЗК 6, ФК 1	РН 1, РН 15	Географія інфраструктури
		Перелік 11 (студент обирає 1 дисципліну)
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ЗК 6, ФК 7	РН 1, РН 17	Атлетизм з методикою викладання
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 6, ФК 8, ФК 10	РН 1, РН 19	Теорія і методика викладання силових видів спорту
ЗК 1, ЗК 3, ЗК 4, ФК 7, ФК 8	РН 1, РН 18	Масаж

6.2. Розподіл обсягу програми за видами навчальної діяльності

Заповнюється узгоджено із навчальним планом.

№	Вид навчальної діяльності	Обсяг кредитів
1	Нормативна частина	180
	Цикл загальної підготовки	77
	Цикл професійної підготовки	102
	Практична підготовка та стажування	9
	Атестація здобувачів вищої освіти	2
2	Дисципліни вільного вибору студентів	60
2.1	Дисципліни вільного вибору із циклу загальної підготовки	6
2.2	Дисципліни вільного вибору із циклу професійної підготовки /спеціалізовані пакети	54
	Всього за програмою	240

7. Атестації здобувачів вищої освіти

7.1. Форми атестації здобувачів вищої освіти.

Визначаються нормативні форми атестації здобувачів вищої освіти за конкретною спеціальністю.

Атестація може здійснюватися у формі (невиключний перелік):

- Комплексний кваліфікаційний екзамен з географії з методикою викладання або кваліфікаційна (дипломна) робота;
- Комплексний екзамен з фізичної культури або дипломна робота.

7.2. Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)

Зміст.

На титульному аркуші (додаток 1) вказуються: назва університету, назва кафедри, на якій виконувалася робота; прізвище, ім'я та по батькові студента-дипломника; повна назва теми дипломної роботи; слова «дипломна робота»; науковий ступінь і звання, прізвище та ініціали керівника і консультанта (якщо такий приймав участь в керівництві роботи); місто і рік виконання роботи. На титульному аркуші мають бути підписи студента-виконавця і керівників. Консультантів може бути більше ніж один.

Зміст або план подають на початку дипломної роботи. Він містить назви розділів і підрозділів із зазначенням початкових сторінок. Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими і зрозумілими, літературно грамотними, пов'язаними назвою роботи.

Вступ містить чітке і стисле обґрунтування вибору теми дипломної роботи, визначення актуальності теми дослідження. Розкриваючи актуальність теми дипломної роботи, доцільно вказати, хто і як з дослідників

намагався розв'язати дану проблему, що їм вдалось, а чого ні.

У вступі важливо правильно визначити об'єкт і предмет дослідження, мету і гіпотезу, на підставі яких треба обумовити завдання дипломної роботи. Вступ містить методи дослідження, новизну, теоретичну, практичну значущість, апробацію і впровадження результатів (якщо таке здійснювалось) роботи.

Об'єктом є те, що протистоїть суб'єкту, тобто досліднику, в його предметно-практичній і когнітивній діяльності. Об'єкт – це поняття категоріального апарату дослідника за своїм методологічним призначенням значно ширше, ніж предмет. Визначення об'єкта пізнання здійснюється за допомогою форм практичної і теоретичної діяльності напрацьованих суспільством (див. додаток 5).

Предмет – це категорія, яка визначає певну цілісність, що виділена з об'єкту у процесі людської пізнавальної діяльності. Предмет, що виділено з об'єкта, який має матеріальну або ідеальну природу, також може бути матеріальним (наприклад, рослинний або тваринний організм, людина, електромагнітне поле, твір поета або музиканта тощо) або ідеальним (наприклад, концептуальний образ, модель кристалічної ґратки твердої речовини, формула тощо). Один і той же об'єкт може бути предметом різних видів дослідження. Наприклад, популяція горлиці звичайної (*Streptopelia turtur*) може виступати предметом математичних, генетичних, орнітологічних, епідеміологічних та інших досліджень.

Головна структурна відміна предмета від об'єкта полягає у тому, що предмет містить основні найбільш суттєві (з позиції даного дослідження) властивості й ознаки.

Після визначення об'єкта і предмета у вступі пишеться мета дослідження. Не слід формулювати мету, починаючи зі слів «дослідження...», «вивчення...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Ядром головної ідеї, яка втілюється в дипломній роботі є гіпотеза, на підставі якої, а також мети обумовлюється завдання дослідження. Завдань може бути декілька, але не менше трьох.

У ході теоретичного вивчення проблеми і дослідно-експериментальної роботи студент-дипломник на різних етапах дослідження застосовує методи, які описуються у вступі. Методи можуть бути теоретичного (наприклад, аналіз літератури; теоретичне узагальнення експериментальних даних; моделювання тощо) і емпіричного характеру (фізичний, біологічний, педагогічний та інші експерименти; прогностичний, прасиметричний тощо).

Якщо результатом дипломного дослідження є наукова новизна, то необхідно подати коротку анотацію нових наукових положень, запропонованих дипломником особисто. Необхідно показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше.

Стосовно практичного значення одержаних результатів в дипломній роботі, що має теоретичне значення, доцільно подати відомості про наукове використання результатів досліджень або рекомендацій щодо їх використання. А в дипломних роботах, що мають прикладне значення – і відомості про практичне застосування одержаних результатів або рекомендацій щодо їх використання. Необхідно дати короткі відомості щодо впровадження результатів досліджень із зазначенням назв організацій, в яких здійснена реалізація.

В пункті апробації результатів дипломної роботи слід вказати, на яких наукових конференціях, нарадах оприлюднено результати досліджень. Якщо є публікації у співавторстві або особисті, то студент вносить їх до цього пункту.

Основна частина дипломної роботи складається з розділів і параграфів. Кількість розділів може бути від двох до чотирьох. Кожний розділ починають з нової сторінки. На початку розділу можуть бути вказані його мета і основні напрямки досліджень, а в кінці – позитивні або негативні результати по реалізації цих напрямків.

Основна частина повинна мати такі ключові розділи чи параграфи як:

- огляд літератури за темою і вибір напрямків досліджень;
- виклад загальної методики і основних методів досліджень;
- експериментальну частину і методику досліджень або проведені теоретичні дослідження;
- аналіз і узагальнення результатів досліджень.

В огляді літератури студент-дипломник окреслює основні етапи у розвитку наукової думки за своєю проблемою або висвітлює практичний досвід накопичений науковою школою, конкретним дослідником тощо. Огляд літератури або посилення на думку і результати окремих вчених, як правило, здійснюється не тільки в першому розділі або параграфі, а по всьому тексту дипломної роботи. Головне, щоб було стисло і

критично подано роботи попередників, названо ті їх питання, які залишились не вирішеними, на підставі чого визначено своє місце у розв'язанні актуальної проблеми.

Важливим є обґрунтування вибору напрямків досліджень, методів вирішення задач і їх порівняння, розробка загальної методики проведення дипломного дослідження і побудови власного методу, способу або засобів. В

теоретичних роботах розкривають методи розрахунків, гіпотези що розглядають, в експериментальних – принципи дії і характеристики розробленої апаратури, оцінки похибок вимірювання.

В наступних розділах з висвітленою повнотою викладають результати дослідження, узагальнення досвіду з висвітленням того нового, що вносить автор у розробку проблеми. Студент дипломник повинен давати оцінку повноти вирішення поставлених задач, оцінку достовірності одержаних результатів, їх порівняння з аналогічними результатами інших наукових праць або дипломних робіт, обґрунтування потреби додаткових досліджень, негативні результати, які обумовлюють необхідність припинення подальших досліджень.

Висновки мають найбільш важливі наукові та практичні результати, які повинні містити формулювання розв'язаної наукової проблеми, її значення для науки і практики.

В першій частині (на початку) висновків коротко оцінюють стан питання. Далі формулюють висновки та рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів. Висновки треба узгоджувати з гіпотезою, метою і завданнями, визначеними перед початком дослідження.

Список використаних джерел можна розміщувати в порядку появи посилань у тексті дипломної роботи або за алфавітом відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць (див. додаток 2).

За необхідністю до додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття дипломної роботи:

- проміжні математичні доведення, формули і розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- протоколи і акти випробувань, впровадження, розрахунки економічного ефекту;
- інструкції і методики, алгоритми і алгоритмічні приписи програми ЕОМ, які розроблено в процесі виконання дипломної роботи;
- анкети, діагностичні тести, протоколи інтерв'ювання тощо, які розроблено власно дослідником;
- ілюстрації допоміжного характеру, учнівські роботи, виконані під час педагогічного експерименту та інше.

Оприлюднення.

Державний захист дипломних робіт спрямований на оцінку готовності випускника до практичної участі у творчому вирішенні проблем процесу в галузі освіти, науки.

Захист дипломних робіт проводиться на відкритих засіданнях ДЕК або на виїзному засіданні в педагогічних колективах замовників. Оцінка якості виконаної студентом роботи здійснюється з урахуванням її актуальності, новизни, теоретичної і практичної значущості, а також виявленої випускником самостійності та ініціативи під час виконання роботи.

7.3. Вимоги до публічного захисту (демонстрації) (за наявності)

Визначаються вимоги до публічного захисту (демонстрації) (не є висвітленими):

Вимоги щодо супроводу доповіді графічним матеріалом та/або презентаціями, роздатковим матеріалом.

Вимоги щодо допуску до захисту.

Специфіка перевірки на плагіат.

Тривалість і структура доповіді.

Вимоги щодо оприлюднення на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу.

8. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти (внутрішнього забезпечення якості освіти) університету містить:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість реалізації освітніх програм;
- якість результатів навчання здобувачів вищої освіти;
- забезпечення академічної мобільності учасників освітнього процесу;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- систему запобігання академічному плагіату учасників освітнього процесу.

9. Вимоги професійних стандартів

Відсутні

10. Перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма:

Освітня програма базується на основі таких нормативних документів:

- Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Галузеві випуски.
- Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система: довідник користувача / пер. з англ.; за ред. Ю.М. Рашкевича та Ж.В. Таланової. – Львів: видавництво Львівської політехніки, 2015. – 106 с.
- Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 37, 38.
- Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.
- Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010, затверджений наказом Держспоживстандарту від 28.07.2010 р. № 327 зі змінами, затвердженими наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 16.08.2012 р. № 923.
- Перелік галузей знань і спеціальностей – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
- Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2015 р. № 1341 «Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».
- Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К.: Ленвіт, 2006. – 35 с.
- Структури кваліфікацій для Європейського простору вищої освіти (The framework of qualifications for the European Higher Education Area).
- Структури ключових компетенцій, які розглядаються як необхідні для всіх у суспільстві, заснованому на знаннях (Key Competences for Lifelong learning: A European Reference Framework – IMPLEMENTATION OF "EDUCATION AND TRAINING 2010", Work programme, Working Group B "Key Competences", 2004.
- ESG – http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.
- ISCED (МСКО) 2011 – <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>.
- ISCED-F (МСКО-Г) 2013 – <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.

11. Прикінцеві положення

11.1. Освітня програма оприлюднюється на сайті університету до початку прийому на навчання до університету відповідно до Правил прийому.

11.2. Відповідальність за впровадження освітньої програми та забезпечення якості вищої освіти несуть керівники освітніх програм та завідувачі випускових кафедр за спеціальністю та спеціалізаціями.